

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 7 май 2024 г.
(OR. en)

8830/24

CONUN 100
ONU 52
DEVGEN 54
ACP 44
COAFR 144
COLAC 52
COASI 62
COEST 243
CLIMA 164

РЕЗУЛТАТИ ОТ РАБОТАТА

От: Генералния секретариат на Съвета
Дата: 7 май 2024 г.
До: Делегациите

Относно: Заключение на Съвета относно развиващите се малки островни държави
- (Заключения на Съвета - 7 май 2024 г.)

Приложено се изпращат на делегациите заключенията на Съвета относно развиващите се малки островни държави, приети от Съвета на неговото 4021-во заседание, проведено на 7 май 2024 г.

Заклучения на Съвета относно развиващите се малки островни държави

1. Европейският съюз (ЕС) и неговите държави членки приветстват свикването на четвъртата международна конференция за развиващите се малки островни държави¹ на 27—30 май 2024 г. в Антигуа и Барбуда. Темата „Начертаване на курса към устойчив просперитет“ е от голямо значение както за развиващите се малки островни държави, така и за ЕС. ЕС приветства определянето на 2024 г. за Международна година на развиващите се малки островни държави, което дава възможност за включване на перспективите на тези държави в международния дневен ред.
2. ЕС засилва партньорството си с развиващите се малки островни държави на политическо равнище, както и с представители на гражданското общество и бизнеса. ЕС е изцяло ангажиран с развитието на сътрудничеството си със Съюза на малките островни държави и неговото бюро, което понастоящем се председателства от Самоа.

¹ 39 държави: Антигуа и Барбуда, Бахамски острови, Барбадос, Белиз, Кабо Верде, Коморски острови, острови Кук, Куба, Доминика, Доминиканска република, Фиджи, Гренада, Гвинея-Бисау, Гвиана, Хаити, Ямайка, Кирибати, Малдиви, Маршалови острови, Федеративни щати Микронезия, Мавриций, Науру, Ниуе, Палау, Папуа Нова Гвинея, Самоа, Сао Томе и Принсипи, Сингапур, Сейнт Китс и Невис, Сейнт Лусия, Сейнт Винсът и Гренадини, Сейшелски острови, Соломонови острови, Суринам, Източен Тимор, Тонга, Тринидад и Тобаго, Тувалу, Вануату. 18 асоциирани членове на регионалните комисии на ООН: Американска Самоа, Ангила, Аруба, Бермудски острови, Британски Вирджински острови, Кайманови острови, Кюрасао, Гваделупа, Гуам, Мартиника, Монтсерат, Нова Каледония, Общност Северни Мариански острови, Френска Полинезия, Пуерто Рико, Синт Мартен, Търкс и Кайкос, Американски Вирджински острови.

3. Островните държави в Карибите, Тихоокеанския басейн, Атлантическия океан, Индийския океан и Южнокитайско море заемат ключова позиция. Поради това, че те са предимно малки по своята площ и население, всяко сътресение може да има непропорционални, дори екзистенциални последици за техните общества, икономики и култури, особено за жените и момичетата, както и за други лица в уязвимо положение, като коренното население и местните общности. Поради това, че са острови — често ниско разположени и отдалечени — те са особено изложени на неблагоприятните последици от екстремните метеорологични условия и бавно протичащите явления, свързани с изменението на климата, като покачването на морското равнище и навлизането на солени води. Развиващите се малки островни държави разчитат на океаните още повече от други държави за своята икономика, за регулирането на своя микроклимат, култура и развлекателни дейности. Поради това те са изключително уязвими по отношение на последиците от изменението на климата, продоволствената и хранителната несигурност, замърсяването на морската среда, загубата на морско биологично разнообразие, намаляването на сладководните ресурси, опустиняването, ерозията на бреговете, влошаването на качеството на земите и незаконните, дейностите по недеклаиран и нерегулиран риболов.
4. Въпреки че развиващите се малки островни държави са на предна линия, тези въпроси представляват предизвикателство и отговорност за всички членове на ООН, които през септември 2023 г. се събраха на срещата на върха за ЦУР, за да потвърдят отново своя „ангажимент за ефективно изпълнение на Програмата до 2030 г. и нейните ЦУР (цели за устойчиво развитие) и за отстояване на всички залегнали в нея принципи.“ ЕС е ангажиран да подкрепя работата в тази посока. Членовете на ООН ще разгледат и специфичните предизвикателства, пред които са изправени развиващите се малки островни държави на срещата на върха относно покачването на морското равнище през септември 2024 г. и на следващата конференция на ООН за океаните през юни 2025 г.
5. ЕС признава ролята на развиващите се малки островни държави като водещ фактор за положителен развой, по-специално в борбата с изменението на климата и опазването на околната среда. Развиващите се малки островни държави са в челните редици на борбата с глобалните екологични кризи, например чрез създаването на „морски защитени територии“ в своите води, като по този начин се възстановяват местообитанията и се опазва биологичното разнообразие, както и чрез осигуряване на устойчиви сини икономики. Развиващите се малки островни държави също така проправят пътя за по-приобщаващи действия в областта на климата, рамки и капацитет за политиките.

6. Т.нар. „Път САМОА“ (Ускорени начини за действие на развиващите се малки островни държави) от 2014 г. предостави ясна рамка за действие чрез своите 15 приоритетни области. ЕС очаква да работи с развиващите се малки островни държави по изпълнението на приоритетите, които ще бъдат определени в Антигуа и Барбуда. Периодът до следващата конференция (през 2034 г.) налага целенасочени и трайни действия.
7. ЕС приветства предложението индекс на многоизмерна уязвимост (MVI) и призовава той да бъде бързо одобрен, тъй като развиващите се малки островни държави са изправени пред предизвикателства и уязвимости, свързани с развитието, които не са отразени в достатъчна степен в общите национални индекси на доходите, като БВП и БНД на глава от населението. Чрез събирането на все повече и дезагрегирани данни MVI следва да доведе до по-добро разбиране с оглед на вземането на решения. ЕС насърчава всички институции в сферата на развитието да се възползват от този нов инструмент, за да отразят по-добре факторите за уязвимост в своите анализи и действия. ЕС се надява да работи с всички свои партньори, за да се гарантира отчитането и удовлетворяването на специфичните нужди на развиващите се държави.
8. ЕС приветства резолюцията, приета от Общото събрание на ООН на 21 декември 2020 г., относно „четиригодишния цялостен преглед на политиката на оперативните дейности за развитие на системата на ООН“ и е готов да участва в преговорите по следващия преглед, за да се гарантира, че системата за развитие на ООН продължава да засилва подкрепата за развиващите се малки островни държави.

9. ЕС и неговите държави членки са поели ангажимент да играят конструктивна роля преди, по време на и след четвъртата международна конференция за развиващите се малки островни държави (SIDS4) по всички приоритети, определени в проекта за заключителен документ. За тази цел те ще продължат да си сътрудничат с партньори, които също са се ангажирали да работят в полза на развиващите се малки островни държави, по-специално със заместник-генералния секретар на ООН и върховен представител за най-слабо развитите държави, развиващите се държави без излаз на море и развиващите се малки островни държави, както и с Департамента по икономически и социални въпроси на ООН. ЕС приветства създаването през октомври 2021 г. от Бюрото на ООН за координация на развитието (DCO) на постоянен координатор и екип на ООН за Микронезия, който обхваща Федеративните щати Микронезия, Кирибати, Науру, Палау и Маршаловите острови. ЕС приветства работата на Ръководния комитет на ООН по партньорствата за развиващите се малки островни държави за насърчаване на партньорствата. Предвид многообразието на развиващите се малки островни държави е важно също така да се работи на регионално равнище и с регионалните организации на развиващите се малки островни държави.

10. ЕС изказва своята много висока оценка за тясното партньорство с развиващите се малки островни държави в преговорите на ООН по въпросите на климата. ЕС цени развиващите се малки островни държави като ключови партньори в изтъкването на необходимостта от незабавни, спешни и ускорени действия, както се подчертава в докладите на Междуправителствения комитет по изменението на климата (IPCC), междуправителствената научно-политическа платформа относно биоразнообразието и предлаганите от екосистемите услуги (IPBES) и Международната комисия по ресурсите (IRP). ЕС приветства решението на COP28 относно глобалния преглед. ЕС и неговите държави членки работиха в тясно сътрудничество с развиващите се малки островни държави, за да се стигне до резултатите от COP28, включително за премахване на изкопаемите горива в енергийните системи по справедлив, организиран и равноправен начин, като се ускорят действията през това критично десетилетие. ЕС и неговите държави членки ще продължат да укрепват сътрудничеството с партньорите при разработването и изпълнението на амбициозни национално определени приноси (НОП), които ефективно да отговарят на ангажиментите, поети в рамките на глобалния стратегически преглед, включително целите за намаляване на емисиите в цялата икономика, съобразени с ограничаването на глобалното затопляне до 1,5 °C, както и изпълнението на разширената работна програма от Лима. ЕС приветства решението за привеждане в действие на нови механизми за финансиране, включително фонд за подпомагане на развиващите се държави, които са особено уязвими по отношение на неблагоприятните последици от изменението на климата, в отговор на загубите и щетите. ЕС и неговите държави членки поеха ангажимент за значителна подкрепа за фонда, както и за съществуващите механизми за финансиране в подкрепа на държави, които са особено уязвими по отношение на неблагоприятните последици от изменението на климата в отговор на загубите и щетите. ЕС се ангажира да работи в тясно сътрудничество с партньорите, за да се ускори екологичният преход и да се извлекат ползи от него, както и да се подкрепи изпълнението на глобалните ангажименти. ЕС е убеден в потенциала на възобновяемите енергийни източници, включително морските, за основаната на океана икономика и други области, които са от съществено значение за устойчивото развитие. ЕС настойчиво приканва членовете на Г-20 да поемат водеща роля в това отношение, тъй като на тях се падат почти 80 % от световните емисии и те играят ключова роля за справяне с предизвикателствата, свързани с околната среда.

11. Чрез нашите зелени партньорства и помощта за сътрудничество ЕС подкрепя развиващите се малки островни държави при прилагането на глобалната рамка за биологичното разнообразие Кунмин-Монреал. Нашите възгледи са единни по отношение на опазването и възстановяването на океаните, включително чрез бързото ратифициране, влизане в сила и прилагане на Споразумението относно биологичното разнообразие на зоните, разположени извън националните юрисдикции (БРИНЮ), както и чрез подготовката за амбициозни ангажименти по време на третата конференция на ООН за океаните в Ница през юни 2025 г. ЕС и неговите държави членки признават значението на Конвенцията на Организацията на обединените нации по морско право (UNCLOS), осигуряваща правната рамка, в която трябва да се извършват всички дейности в океаните и моретата. Всички държави — членки на ЕС, бяха съвносители на Резолюция 77/276 на Общото събрание на ООН с искане за консултативно становище на Международния съд относно задълженията на държавите по отношение на изменението на климата. Наред с това ЕС ще работи в тясно сътрудничество с развиващите се малки островни държави, чийто поминък е особено засегнат от замърсяването с пластмаси, за приключване до края на 2024 г. на преговорите по амбициозен международен правно обвързващ инструмент, който да сложи край на този бич. ЕС и неговите държави членки изтъкват значението на постигането на неутралност по отношение на влошаването на качеството на земите до 2030 г. и приветства COP16 на Конвенцията на ООН за борба с опустиняването (UNCCD), която ще се проведе в Саудитска Арабия, като възможност за ускоряване на националните и глобалните действия за възстановяване на земята, здравето на почвите, устойчивостта на суши и екологичния преход.
12. Равнопоставеният достъп до ползите от цифровизацията, цифровата трансформация на обществата, науката, технологиите и иновациите (НТИ), заедно със справедливото качествено образование, предлагат широки перспективи за постигане на напредък в приобщаващото социално-икономическо развитие, включително чрез разширяване на търговията с цел преодоляване на неблагоприятните последици от отдалечеността; той може също така да спомогне за определянето, изпълнението и наблюдението на амбициозни национално определени приноси и за подпомагане на адаптирането към изменението на климата. ЕС и неговите държави членки работят чрез Центъра за цифрови технологии за развитие (Център D4D) за постигане на напредък в диалога с партньорските региони, включително Карибите и Тихоокеанския басейн, за насърчаване на ориентирана към човека и устойчива цифрова трансформация.

13. ЕС и неговите държави членки подкрепят продължаващите усилия за реформиране на международната финансова архитектура и многостранните банки за развитие въз основа на пътната карта на Парижкия пакт за хората и планетата (4P) и Програмата от Бриджтаун 2.0. Очакваме обсъжданията относно реформата, включително в контекста на срещата на върха, посветена на бъдещето, и четвъртата международна конференция за финансиране на развитието, която ще се проведе в Испания през 2025 г.
14. Целта трябва да бъде мобилизирането, в рамките на глобални усилия, на необходимите ресурси от всички източници за пълно и ускорено изпълнение на Програмата до 2030 г. и Парижкото споразумение, включително увеличаване на ликвидността и оптимално използване на оскъдното финансиране при преференциални условия. Налице е общ интерес от по-добро преодоляване на глобалните предизвикателства и неравенства и от опазване на глобалните обществени блага, за да се гарантира, че нито една държава не трябва да избира между борбата с бедността и борбата за съхраняване на планетата. Във връзка с това ЕС и неговите държави членки подкрепят разработването на иновативни инструменти за финансиране, например дългови клаузи за устойчивост спрямо изменението на климата за най-уязвимите държави.
15. ЕС е дългогодишен партньор на развиващите се малки островни държави, който им оказва подкрепа за постигането на ЦУР. ЕС и неговите държави членки, обединени в „Екип Европа“, представляват най-големият донор за развиващите се малки островни държави, като предоставиха финансиране от над 1,2 милиарда евро под формата на двустранна ОПР и вноски по линия на многостранни организации през 2022 г. В рамките на своята стратегия за Global Gateway ЕС и неговите държави членки в рамките на подхода „Екип Европа“ си партнират с развиващите се малки островни държави чрез инвестиции в областта на цифровите технологии, околната среда, климата и енергетиката, транспорта, здравеопазването, образованието и научните изследвания. ЕС финансира избрани стратегически водещи инициативи, които са от полза за развиващите се малки островни държави, например Глобалната инициатива за зелени облигации, „Green Blue Alliance за Тихоокеанския басейн“ и усилията за справяне със заплахата от нашествието на водораслите Sargassum в Карибския басейн. Европейската инвестиционна банка е отпуснала (към декември 2022 г.) финансиране от 3,47 милиарда евро за развиващите се малки островни държави под формата на кредитни линии за местни кредитни институции в подкрепа на МСП, финансиране на инфраструктурни инвестиции, както и в областта на енергетиката, услугите, здравеопазването, образованието, селското стопанство и рибарството. ЕС финансира и програма в размер на 35 милиарда евро за подпомагане на развиващите се малки островни държави от Африка, Карибите и Тихоокеанския басейн и крайбрежните държави, включително програмата Biospace в Карибския басейн, програмата BioScapes в Тихоокеанския басейн, както и подкрепа за Фонда за партньорство в областта на критичните екосистеми в западната част на Индийския океан.

16. В рамките на своята програма за готовност при хуманитарни бедствия ЕС вече три десетилетия подпомага укрепването на капацитета на националните власти и местните общности за предвиждане, реагиране и възстановяване от въздействието на природните бедствия, на които развиващите се малки островни държави са особено изложени. Сътрудничеството в тази област ще бъде засилено чрез сключването на Меморандум за разбирателство относно управлението на риска от бедствия между ЕС и Латинска Америка и Карибския басейн (ЛАК), който ще бъде подписан през 2024 г., и стартирането на поредица от диалози между ЕС и ЛАК относно готовността при бедствия. ЕС припомня, че е важно да се подкрепи призива на генералния секретар на ООН за инициативата „Ранно предупреждение за всички“, по-специално да се запълнят големите пропуски в данните от наблюденията на развиващите се малки островни държави за метеорологичните условия и климата, да се гарантира, че предупрежденията са съобразени с местните нужди, и те да се разпространяват сред местното население.
17. В допълнение към това ЕС работи чрез Global Gateway за привличане и оползотворяване на инвестиции от частния сектор в развиващите се малки островни държави. Оползотворяването на инвестиционния капацитет на частния сектор е стратегически приоритет, който се преследва чрез подобряване на бизнес средата и инвестиционния климат, премахване на техническите пречки пред търговията, осигуряване на еднакви условия на конкуренция и използване на финансови инструменти за привличане на средства. Чрез тази рамка за действие Европейският фонд за устойчиво развитие плюс (ЕФУР +) предоставя гаранции на инвеститорите от частния сектор по линия на институциите за финансиране на развитието.

18. Новото споразумение за партньорство между ЕС и неговите държави членки с членове на Организацията на държавите от Африка, Карибите и Тихоокеанския басейн (ОДАКТБ) беше подписано през ноември 2023 г. Това споразумение е от особено значение за развиващите се малки островни държави, тъй като почти всички са членове на ОДАКТБ. То задава високо равнище на амбиция за сътрудничеството между ЕС и ОДАКТБ по ключови общи начала като правата на човека, демокрацията, мира и сигурността, човешкото и социалното развитие, изменението на климата и околната среда, миграцията и мобилността. За развиващите се малки островни държави споразумението за партньорство предлага рамка за повлияване и стимулиране на глобални инициативи, както и за оползотворяване и изграждане на консенсус по най-критичните за тях въпроси, заедно с ЕС и в световен мащаб, в дух на партньорство. Трите нови регионални протокола — част от споразумението за партньорство — ще улеснят обмена и сътрудничеството, съобразени с нуждите и динамиката на всеки регион. Този нов подход дава възможност за засилено сътрудничество между всички региони по ключови въпроси за развиващите се малки островни държави, като изменението на климата, опазването на околната среда и управлението на океаните. Споразуменията за икономическо партньорство (СИП), подписани от ЕС с партньорите, оказаха положително въздействие върху икономиките на съответните държави. От 33-те държави от ОДАКТБ, които имат СИП с ЕС, 21 са развиващи се малки островни държави. ЕС приветства в СИП между ЕС и Тихоокеанския басейн Ниуе, Тонга и Тувалу, които скоро ще завършат процеса си на присъединяване. ЕС очаква развитието на всеобхватни и взаимноизгодни отношения с развиващите се малки островни държави извън рамките на съществуващото сътрудничество. ЕС ще работи за насърчаване на сътрудничеството между развиващите се малки островни държави и други острови, по-специално с най-отдалечените региони (НОР) и отвъдморските страни и територии (ОСТ), с които те споделят някои общи характеристики.
19. С поглед към бъдещето ЕС ще гради партньорството си с развиващите се малки островни държави чрез сътрудничество и диалог, включително относно глобалните предизвикателства, техническата помощ и подкрепата за развитието на капацитет, въз основа на споразуменията на срещата на високо равнище за ЦУР през 2023 г. и SIDS4, за да се гарантира успеха на срещата на върха, посветена на бъдещето, през септември 2024 г. и резултатите да бъдат представени на четвъртата конференция за финансиране на развитието.

20. ЕС очаква конференцията SIDS4 и следващата програма за действие за развиващите се малки островни държави при пълноценно участие на всички заинтересовани страни, включително гражданското общество, частния сектор, академичните среди и младежта. Готови сме да дадем своя принос за изпълнението на програмата за действие чрез сътрудничество в приоритетни области като изменението на климата, енергетиката и околната среда, синята и зелената икономика, включването на развиващите се малки островни държави в световните пазари, официалната помощ за развитие, по-лесния достъп до финансиране и инвестиции в областта на климата, развитието и адаптирането.
